„Kanadai Magyar Ujság"
egyesitve a
"KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL"
Kanada és az angol birodalom legelterjedtebb, vezető magyar hetilapja amely mindenkor önzetlenül védi meg az idegenbe szakadt magyarság érdekeit és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kivivni minden honfitársunk számára.
Előfizetési dij egy évre: $3.00. Az Óhazába és külföldre egy évre $4.00
Szerkesztőség és kiadóhivatal 375 Hargrave St WINNIPEG, Man.

BRANTFORD
BRIDGEBURG
CALEDONIA
CHIPPAWA
CROWLAND
FORD CITY
FORT ERIE
FORT WILLIAM
GALT
GUELPH
HAMILTON
KITCHENER
MONTREAL
New WATERFORD
NIAGARA FALLS
OSHAWA
OTTAWA
PORT COLBORNE
PORT ROBINSON
QUEBEC
ST. CATHARINES
SPRING HILLS
SUDBURY
SYDNEY
TORONTO
WELLAND
WINDSOR

Kelet- és Nyugat Kanadai Magyar Ujság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

BEKEVAR
CANA
CALGARY
COALHURST
EDMONTON
ESTEVAN
HALMOK
KAPOSVAR
LEASK
LETHBRIDGE
NORBURY
OTTHON
PLUNKETT
RAYMOND
REGINA
SASKATOON
SAXONHILL
SOKHALOM
SZT. LASZLO
SZEKELYFOLD
SUMAS
TABER
VANCOUVER
WAKAW
WEYBURN
WHITEWOOD
YORKTON

„Canadian Hungarian News"
Combined with the
"CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL
An Independent Weekly Published in the Magyar Language. Circulating in all the Provinces of the Domonion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.
Editorial Offices and Printing Plant
375 Hargrave St., WINNIPEG, Man.
Yearly Subscription $3.- to Foreign Countries $4.-

VOL. IX. EVFOLYAM — 375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA, 1932. MÁRCIUS 3 CSÜTÖRTÖK — No. 9 SZAM

MATYÓ AND SZÉKELY DESIGNS BEAUTIFUL

A DELIGHTFUL ADDRESS, DELIVERED TO THE MANITOBA UNIVERSITY WOMEN'S CLUB by Mrs. WATSON KIRKCONNELL

(CONTINUED!)

The three most important districts involving distinct individuality of design are (1) The Great Central Plain, lying east and north of the Danube. (2) The Trans-Danubian country lying to the south of the Danube and rising through rolling country to the Balkan ranges, and (3) Trans-sylvania, the mountainous region to the east of the Great Central Plain. Here the most important group are the Székely, a pure Hungarian stock who, since the Peace treaties, are marooned far in the interior of Rumania. Most of the popular fabrics however, originally brought from the first region and from a locality called Matyó, lying north and east of Budapest in the central plain. This is perhaps the most typically Hungarian work of all and manifests a keen delight in vivid colors and striking designs. The Trans-Danubian districts often show influences from the south. The Trans-sylvanian work, while very striking and often beautiful, is not as a rule so highly colored as the Matyó work, but of very distinguished taste and mostly of beautifully arranged soft colors.

In addition to these traditional designs of the respective districts, there is to-day a great amount of exquisite work being turned out by the High School of Fine Arts and the School of Handicrafts in Budapest. The Hungarians themselves have come as a nation to realize the value of native design and have applied the general principles of art to the adaptation and extension of these designs in their schools. Thus the designs show the adaptation of native design by a conscious artist.

Perhaps the earliest of folk arts to be developed in Hungary was that of EMBROIDERY, which is said to have been introduced at the beginning of the eleventh century by Queen Gisella, wife of King Stephen I and mother-in-law of Edmund Ironsides of England. This embroidery work, which began with the court circle of that day, was finally disseminated all through the village life of the nation until with the centuries it became part of the treasured heritage of every community.

LACE-MAKING has also a very ancient history in Hungary. From the earliest time Hungarian women have been expert in making drawn-thread lace in their own homespun linens and the custom continues to this day of adorning body linen and household linen with it. In this particular line of needlework the Hungarians are real artists and have exercised much ingenuity in the design of patterns.

(b) From this drawn-thread lace, it was only a step to the making of filet lace, a form which also goes back to the middle ages.

(c) Bobbin lace made of gold thread and used to edge long veils of different colored silks. It seems to have been introduced by the Saxons who were invited in the middle ages to settle in Hungary and help in the development of the mines. Their wives brought with them their traditional Teutonic methods of lace-making and bequeathed them to the community.

(d) Needle-point lace was not as popular in Hungary before the Twentieth Century, but since its introduction a little over two decades ago, it has been developed with considerable effectiveness.

Embroidery, lace-making and the like are, however, merely elements in the larger field of costume design, and here again the peasant life of Hungary has developed a bewildering variety of style, color and adornment, varying from district to district, and from village to village. In the Great Central Plain, the ornamental cloaks of the horse-herds are often very rich and striking, but this is only one example among many of the infinite variety of costume. One very special type of costume is that developed in the past for the nobility and still worn on state occasions in high social circles in the capital. There has also been an attempt by stores in Hungary to encourage styles in dressmaking which blend national styles of dress with the general costume effects of modern urban Europe.

Other phases of Hungarian textile work are represented by table runners and cloths, wall covers, scarves and the like, and in these many of the elements of design are most easily appreciated. A study of Hungarian textiles would form, however, only a small portion of the native arts of Hungary, but I can do little more than indicate to you some other phases of their handicrafts.

(1) There is the important field of ceramics where the favorite native designs are applied to dishes of every shape and character.

(2) Wood-carving is another important form of handicraft work effecting, as it does, not merely boxes, cabinets, chests, window-lattices, picture-frames, shepherds' crooks, drinking cups and ox-yokes, but even flower stakes, scythe cases and laundry beetles.

(3) Metal working in native designs has also some importance.

(4) Finally a whole world of possibilities is opened up in the native traditions in architecture, furniture and interior decoration.

Biztosak a kanadai bankok

Miután a mult hét folyamán a középnyugati Egyesült Államok utolsó magyar bankja, a chicagói Kaufman State Bank is kénytelen volt felszámolni, a kanadai magyarság soraiban az a téves felfogás alakult ki, mintha a nagy kanadai pénzintézeteket is veszély fenyegetné. Ezzel szemben nyugodtan állithatjuk, hogy a kanadai bankok általában sokkal biztosabb alapon állanak, mint például az amerikaiak legtöbbje, melyek közül már közel ötszáz kénytelen volt felszámolni. Kanadában egyedül a Manitoba Provincial Savings Bank zárta be kapuit, azonban nem mintha nem tudta volna teljesiteni feladatát hanem mert oly sokan vonták ki az utóbbi hetekben betétjüket, hogy a pénzintézet további fenntartása nem lett volna kifizetődő.

90 MILLIÓVAL ADÓS A CNR

Mint Manion vasutügyi miniszter az ottawai képviselőház mult pénteki ülésén kijelentette a Canadian National vasutvállalatnak még további 11 millió dolláros kölcsönre van szüksége, amit a parlament egyhangulag meg is szavazott. Ugyanekkor derült ki, hogy a mult évben 68 millió dolláros ráfizetéssel dolgozott a CNR, mig az idén csupán a kölcsönvett tőke kamatai meghaladják a 89 millió dollárt. Ebből 57 millióval tartozik az államvasut egyes kanadai magánérdekeltségeknek, mig 32 millió kamattal az államkincstárnak; az utóbbinak megtérüléséről állitólag már le is mondott a kormány.

50 EZER ÉVES FA ALBERTÁBAN

Alberta Beverly városkája közelében, Edmonton vidékén érték es régészeti leletre bukkantak egy szénbánya mélyén. Az egyik tárna munkásai fejtés közben érdekes vonalakra bukkantak, ugyhogy azonnal nagyobb óvatossággal haladtak előre a munkában. A bányászok óvatosságának nem is maradt el a jutalma. A föld felszinétől mint egy 126 lábra ugyanis egy ősrégi fa ágainak körvonalai tüntek elő és amint a helyszinre kiszál lott tudósok megállapitották a becses természeti lelet legalább 50,000 esztendős és különös vé letlen következtében maradt fenn az utókor számára.

Tizezer ember kapott munkát

Végre örvendetes jelentésben számolhatott be február végén az ottawai statisztikai hivatal, amint a lapzártakor érkezett távirati hiradásokból értesülünk. Az elmult héten ugyanis kereken tizezer emberrel több volt ipari alkalmazásban, mint azelőtt, ugyhogy a jelenleg dolgozó ipari munkások száma meghaladja a 424 ezret Annál örvendetesebb ez a jelenség, miután egyesek már azt jósolták, hogy a tavasz sem fog javulást hozni a munkanélküliség enyhitése terén, ami végzetes következményekkel járhatott volna. Igy legalább van remény, hogy mégis fellendül a munkapiac és amellett, hogy a gyárak egy része megindul, lassanként már szállingóznak az emberek a farmok felé is.

Az utóbbi hetekben különösen a nehéz vasipar, az automobilipar, a mezőgazdasági gépgyárak, a kötő- és szövőipar, a nagy szabóságok, kalapgyárak mutattak fel lényeges javulást, de sok reményre jogosit a bőr- és gumi-ipar felendülése is. Az élelmiszer-ipar sajnos még mindig pang, ugyancsak nehezen indul meg a faipar, papiripar és a villamossági felszerelések gyártásával foglalkozó iparág. Az állami statisztikai hivatal által állandóan figyelemmel kisért 4,756 nagyobb kanadai ipar telep azonban általában bizakodóan néz a jövő elé és például az automobil- és nehéz vasipar olyan nekilendüléssel kezdte meg a tavaszi munkákat, hogy az még a normális időknek is dicséretére válnék.

Magyarokat deportál Port Colborne?

KÖZ-TEHERNEK NYILVÁNITOTTÁK AZON HONFITÁRSAINKAT IS, AKIK HETENKÉNT KÉT NAPOT DOLGOZNAK ELLÁTÁSUKÉRT — AMIKOR ISMERETLEN "PROMINENS MAGYAROK" ELÁRULJÁK A FAJTÁNKAT

Az alig hatezer lakosu Port Colborne ontariói iparváros magyarságát hetek óta izgalom ban tartja a deportálás kérdése. A városi tanács kimondotta ugyanis, hogy mindazon magyar családok, akik közellátásra szorulnak, a közeljövőben ha zaszállitandók. A kis város adófizetői ugyanis meggörnyedtek már a közellátás terhei alatt és kiszámitották, hogy ha igy megy tovább, ugy nemsokára ők is kegyelemkenyérre leszhek utalva. Részben tehát érthető volna a port-colbornei hatóságok ezen legujabb sérelmes intézkedése, hiszen a birodalmi állampénztárból már amugy se remélhetnek hathatósabb támogatást. A dolognak viszont van egy másik oldala is.

A közvetlenül érdekelt magyarság álláspontja oly világos és annyira döntő érvekkel követel igazságszolgáltatást, hogy csak egyenesen rosszakarattal lehetne a helyzetet félremagyarázni. Tudvalevő ugyanis, hogy Port Colborne sorsa a gyárakon függ. Ha dolgoznak a kis város aránylag hatalmas gyárai: a nikkelfinomitó, a cement-gyár, a malmok, a vasöntőde stb. — akkor ugyszólván mindenkinek arany élete van s a magyar a legmegbecsültebb munkások közé számit. Most azonban, amikor kihülten mere deznek az ég felé a gyárkémények: egyszerre felmerül a deportálás kérdése. Mi több, legtöbb esetben a "közteher"-nek minősitett magyarok két napot dolgoznak hetenként ellátásuk fejében s igy semmiképen sem lehetne őket "public charge"-nak nyilvánitani, miután megfelelő ellenértéket szolgáltatnak munka alakjában a "relief"-ért.

A port-colbornei deportálás kérdése meglehetősen nagy port vert fel nemcsak a ma-

Folytatás az 5-ik oldalon

JAVULNAK A BUZAÁRAK

NAGYOBB MENNYISÉGÜ KANADAI BUZA SZÁMITHAT PIACRA A KÖZELJÖVŐBEN — OLASZ- ÉS FRANCIAORSZÁG ENYHITETTÉK A BEVITELI TILALMAT — OROSZORSZÁG LETÜNT A VILÁGPIACRÓL

Március elejével ujra felvirágzott a kanadai gabonatermelők tekintete, miután a jelek szerint van még remény arra, hogy a felhalmozódott kanadai buzamennyiségek végre-valahára vevőre találjanak. Az Atlanti tengerparti kikötőkben máris meglehetős sürgés-forgás észlelhető de a legnagyobb forgalom egyelőre kétségtelenül Vancouverben mutatkozik. A buza készpénz-árfolyama szilárdan megmaradt a 66 cent körül és a gabonaszakértők állitása értelmében komoly esélyekkel biztat a következő néhány hónap, amikor a 70 centet ismét megüti a világpiaci árfolyam. A határidő piac is meglehetősen javult, amennyiben a májusi elővételben 68, a juniusiban 69, az októberiben pedig 71 centes árfolyam mellett cseréltek gazdát a kötések.

Mindenesetre érdekelni fogja lapunk farmer-olvasóit, hogy mi lehet az oka a gabonapiac fellendülésének, annál is inkább, miután a gazda nehezen hisz a tőzsdei áralakulásokban, hacsak nem tudja azoknak igazi hátterét. Anélkül, hogy bármiféle jóslásokba bocsátkoznánk, avagy garanciát vállalnánk az alábbiakért, a jelekből itélve ugy gondoljuk, hogy most az egyszer tényleg a kanadai gabona eladására kedvezően alakultak a körülmények s igy az emelkedő, avagy legalábbis a mai szinvonalon szilárdan kitartó árfolyamok komoly világgazdasági jelenségekre vezethetők vissza és ennek következtében állandóknak minősithetők.

A buzaárak emelkedéséhez az első lökést kétségtelenül Franciaország adta, amidőn februárban 24-én 25%-a emelte az eddig csak 3%-ban beengedett külföldi buzamennyiségek arányát Ezt a példát követte március elsején Olaszország, kétszeresére emelvén a külföldi gabonakvótát, ugyhogy ezután az eddigi 30% helyett 60% külföldi buzát, illetőleg lisztet keverhetnek az olasz pékek a kenyérbe. Állitólag hamarosan Németország is kénytelen lesz hasonló intézkedéseket tenni, különösen miután a rohamosan fogyó német gabonakészletek miatt a kenyérárak ijesztően emelkedtek az utóbbi napokban. A fentiek kiegészitéséül a kanadai buza kelendőségéhez járul még az a tény is, hogy Indiában hihetetlen forróság dühöngött heteken át és a nagy szárazság következtében az indiai termés kivitelére aligha lehet számitani. Mindezt betetőzi még a Volga vidékén és Oroszország ázsiai tartományaiban duló éhinség, minek következtében a szovjetkormány kénytelen lesz mintegy 33 millió bushel kivitelre szánt buzáját a nélkülözők részére szállitani, hacsak milliók életét fel nem áldozzák az ötéves terv érdekében. Emellett a dunai államok szintén képtelenek nagyobb mennyiségben kivinni és igy Európa kenyérmagvakkal való ellátása ismét az amerikai gabonatermelő államokra, tehát Kanadára, az Egyesült Államokra és Argentinára, továbbá Ausztráliára hárul.

Angliára marad az indiai kérdés megoldása

India fővárosából, New Delhiből a mult héten érkezett szükszavu kábeltáviratok értelmében India ujabb megpróbáltatások előtt áll. Amellett, hogy egyrészt a Perzsia, másrészt a Kina felől fenyegető betörések nyugtalanitják a lakosságot, ujabban egészen bizonyossá vált hogy a hinduk és mohamedánok végleg nem tudnak megegyezni egymással és igy kizárólag Anglia feladata lesz a nagy indiai problémák megoldása. Willingdon alkirály, a volt kanadai főkormányzó szikratáviratilag értesitette MacDonald angol miniszterelnököt a kellemetlen fejleményekről, további utasitást kérvén.

MAJDNEM SZÉTTÉPTÉK AZ ESZKIMÓ-KUTYÁK

A Winnipeg-tó jeges partvidékén majdnem végzetes szerencsétlenség történt, amikor egy Boulanger nevü francia-indián félvér hatéves kisfia apjának kutyáival játszadozott. Az éhes eszkimó-kutyák végül is komolyan vették a hancurozást és nekiestek a magával tehetetlen kis fiunak. Csak apjának gyors közbelépése mentette meg a kis fiut a haláltól.

Eleinte ugyan csak gyógyfüvekkel ápolták a kisfiut, azonban midőn másnapra sebe nem javult, ugyanazokat a kutyákat fogták be, melyek megharapták a kis indiánt és Boulanger három nap három éjjel hajtotta a fogatot, hogy a Berens folyó és Hodgson vasutállomás közötti száz mérföldes távolságot idejében megtehesse. Végül is a st.-bonifacei kórházba vették a sulyosan összemart kis indiánt gyógykezelés alá.

Magyar müsor lesz március 11-én a levegőben

NOVA SCOTIÁTÓL BRITISH COLUMBIÁIG HALLHATÓ A TORONTÓI "MAGYAR ÓRA"— ÉNEKKAR ADJA ELŐ A HIMNUSZT WATSON KIRKCONNELL ANGOL FORDITÁSÁBAN

Március 15-ike, a magyar szabadság nagy ünnepének közeledtével szebb ajándékot nem kaphatott volna Kanada magyarsága, mint egy élvezetes magyar rádiómüsort. Nemcsak a rádióval rendelkező avagy az ismerőseik szivességéből hallgató honfitársaink számára jelent majd szórakozást ez a kimagasló zenei esemény, hanem kitörölhetetlenül fogja ismét az Atlanti tenger partjától a Csendes Óceánig a fülébe zugni mindenegyes kanadainak, hogy a magyar mégsem a világ utolsó söpredéke, mint ahogyan azt egyesek még mindig elhitetni szeretnék.

Soha még oly nagyszabásu magyar rádiómüsort nem közve titettek Kanadában, mint amilyennek igérkezik a Canadian Pacific vasutvállalat torontói Royal York szállodájának március 11.-iki "Magyar Órá"-ja. A legnevesebb zenemüvészek közreműködésével, hatalmas ének- és zenekarral máris nagyban készülnek az országos zenei eseménynek induló programra, melynek rendezését nem kisebb egyéniség, mint Dr. Balogh Lajos kiváló hazánkfia, a montreali St. Patrick székesegyház karnagya vállalta magára.

Március 11.-én, pénteken este pontban 8 órakor a Royal York felhőkarcoló studiójában felhangzik az énekkar ajkán a magyar himnusz, lapunk munkatársa, Watson Kirkconnell mesteri forditásában: "Save the Magyar, O our God!..." Utána egymást követik a szebbnél szebb magyar nép- és müdalok, nemkülönben pedig Erkel "Hunyadi László" cimü halhatatlan operájának legszebb részei és végül a Rákóczi induló. Mig Keletkanada magyarsága pont este 10 órakor élvezheti a teljes egy óráig tartó torontói magyar müsort, a Central Time alá tartozó területeken este 9, a Mountain Time szerint 8, a Pacific Time után igazodók pedig 7 órától éjfélig gyönyörködhetnek a Canadian Pacific "Musical Crusaders" néven ismert müvészegyüttesének "Magyar Órá"-jában.

ELTEMETETT EGY MAGYART A HÓ-LAVINA

ÉLETÉVEL FIZETETT A MUNKA-ALKALOMÉRT EGY HONFITÁRSUNK — HOLTAN ÁSTÁK KI A HÓTÖMEG ALÓL KOCSIS JÓZSEFET

British Columbia ugynevezett Cariboo kerületének szomoru magyar szenzációja van. A Canadian National vasut fővonalán, Jasper és Kamloops állomások közötti Messiter meg álló közelében ugyanis egy honfitársunk esett hivatása teljesitése közben az elemek áldozatául. Mint a "Canadian Press" távirati iroda jelenti, a kanadai Rocky Mountains legmagasabb hegycsucsa, a 12,972 láb nyi Mount Robson oldalán éppen egy hólavinát tisztitottak el a pályamunkások, amidőn egy váratlanul leomló második hó-görgeteg az egész munkáscsapatot eltemette.

Sajnos mig az elsiető mentőosztagnak sikerült a szorongatott helyzetben levő társaikat kimenteni, egyedül a magyar Kocsis József-et nem találták meg idejében, ugyhogy a szerencsétlen körülmények következtében fulladás által kiszenvedett A 31 éves Kocsis személyi adatait lapzártakor még nem sikerült megszereznünk, annyit azonban már sikerült megtudnunk, hogy a CNR blue riveri vasutszerelvényének volt egyik megbecsült magyar munkása.

Érdekesség kedvéért megjegyezzük, hogy az egész hegyoldalt hihetetlen gyorsasággal végigseprő lavina eltisztitásakor 11 hegyikecske és 7 hatalmas farkas összezuzott párját is megtalálták.

Ugyanekkor az Egyesült Államok birtokát képező Alaska Wrangell városa mellett egy emberéletet követelt áldozatul a Jumbo bányatelepet nagy részt eltakaró lavina. Több háznak még a kéménye sem látszott ki a hótömegből.

LEGUJABB HIREK

BÉKETÁRGYALÁSOKAT KEZDTEK a kinaiak és a japánok a Kent angol zászlós-csatahajó fedélzetén. A megegyezéssel biztató közeledésnek annál nagyobb fontosságot tulajdonitanak diplomáciai körökben, miután már ugy látszott, hogy Szovjetoroszország is belekeveredik a távolkeleti bonyodalomba.

IRTÓZATOS VIHARBAN TÁRGYALTA A PARLAMENT Heenan volt munkaügyi miniszter felszólalását, melyben a kormánynak a munkanélküliséggel szemben mutatkozó tehetetlenségét birálta. Ennek eredményeképen előreláthatólag március elseje helyett csak május elsején korlátozzák a munkanélküli segélyeket. A felsőház kedden és szerdai ülésén ismét ujabb szenzációk pattantak ki a Beauharnois erőtelep igazgatósága által egyes politikai pártoknak folyósitott összegek ügyében.

MÁRCIUS 13.-ÁN DŐL EL nemcsak Németország, hanem egész Európa sorsa, amidőn Hindenburg és Hitler között kell választania a német népnek. Az osztrák származásu Hitler ugyanis február 29.-én már mint német állampolgár hirdette politikai elveit s Hindenburg ellenjelöltjeként fog fellépni a közeledő elnökválasztáson. A hitleristák a hadisarc teljes eltörlését és Németország eredeti határainak visszaállitását tüzték ki programjukul.

MEGGYILKOLÁSSAL FENYEGETTEK MEG BENNETT irodalmi miniszterelnököt a torontói és winnipegi kommunisták, hacsak kegyelmet nem eszközöl ki a közelmultban Torontóban öt évi fegyházra itélt és jelenleg a Don-börtönben fogvatartott nyolc agitátor számára. A több egybehangzó tartalmu és egy központi irányító szerv működésére való fenyegető levél azonban éppen rosszkor érkezett a miniszterelnökhöz, miután annak hatása alatt a kormánypárt megvonta Woodsworth munkáspárti képviselőtől a szót, éppen akkor, amikor a kommunisták által annyiszor kifogásolt 98-ik büntetőtörvénykönyvi cikkely módositására terjesztett volna elő javaslatot.

PENT BOCSÁTOTTAK KI A FARMEREK Saskatchewan Leroy telepén, midőn a bankok vonakodtak kölcsönt adni egy sajtgyár üzembehelyezéséhez. A sajgyártás terén járatos leroyi tehenész-gazdák erre 50 cent névértékü papirszelvényeket nyomattak, melyeket csak akkor váltottak be pénzre, amidőn a sajtot eladták. Időközben 30 centet adtak a szelvények tulajdonosainak mint első részletet, majd pedig még 18 centet, azaz összesen 48 centet fizettek minden 100 font tej ellenében.